

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 837/2020
09.07.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић председника већа, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ а.д. Београд и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд, ради накнаде штете за исхрану и регрес, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1919/2019 од 06.08.2019. године, у седници већа одржаној 09.07.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1919/2019 од 06.08.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1919/2019 од 06.08.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 107/17 од 04.03.2019. године у одбијајућем делу за накнаду трошкова на име исхране у току рада и регреса и одлука о трошковима поступка предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 107/17 од 04.03.2019. године, ставом првим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде штете за сменски рад за период од фебруара 2014. године до јуна 2014. године солидарно исплате појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом почев од датума доспелости па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од фебруара 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости па до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени „Инфраструктура железнице Србије“ да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од септембра 2015. године закључно са јануаром 2017. године исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости па до исплате. Ставом четвртим изреке (погрешно означен „став 3“) обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате износ од 79.148,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1919/2019 од 06.08.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалба тужиоца и тужених и потврђена је пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 107/17 од 04.03.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију је у односу на одбијајући део одлуке, благовремено изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд је доставио одговор на ревизију.

Применом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, да испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије, Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца применом члана 404. став 1. ЗПП имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији, као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе апелационих судова, због чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијену одлуку применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Тужилац тужбом поднетом дана 15.03.2017. године, а преиначеном поднеском од 10.09.2018. године, потражује накнаду због неисплаћеног регреса за годишњи одмор као и накнаду трошкова за исхрану у току рада за период фебруара 2014. године закључно са јануаром 2017. године. У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац био запослен код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд до 01.09.2015. године, када је након статусних промена туженог премештен код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд на послове “надзорник прегледача кола“ у ОЈ за техничко колске послове - ... . Закључени уговор о раду и његови анекси предвиђају да запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Анексом Колективног уговора је уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, те је измењена и одредба 61. Колективног уговора одредбом члана 5. став 6. анекса и уговорено је да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У обрачуну зараде тужиоца висина утужених накнада није исказана у номиналном износу. Судски вештак је за спорни

период извршио обрачун у складу са одредбама Колективног уговора из 1995. године, који је био важећи до 2002. године, када је тужени АД „Железнице Србије“ Београд последњи пут исплатио трошкове исхране и регреса одвојено од зараде и приказао у обрачунским листићима исплаћене износе по тим основима. Тужени нису доставили структуру цене рада.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама-накнада за исхрану у току рада и регрес, са образложењем да без обзира што висина спорних трошкова није номинално изражена, не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, с обзиром да је слободном вољом, према наводима нижестепеног суда, учесника колективног преговарања баш тако уговорено, као саставни део основне зараде запослених, па спорно право запослених није било утврђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаног одредбом члана 118. Закона о раду. Нижестепени судови су мишљења да нема одговарајућег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада јер се Општи колективни уговор из 2008. године и Колективни уговор из 1995. године не могу применити у конкретном случају будући да ниједан није био на правној снази у утврђеном периоду.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Службени гласник РС“, бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При том, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде

налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку није ни донео. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити закључак нижестепених судова да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износива према параметрима из ранијег Колективног уговора.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**